

Mediatiedote 17.10.2023

Vaara piilee, jos et lajittele akkuja oikein – Katso, miten zombiakku räjähtää

Väärin lajitellut akut aiheuttavat Suomessa vuosittain kymmeniä räjähdysmäisiä tulipaloja jätehuollon eri vaiheissa. Käytöstä poistettu litiumioniakku voi herätä väärän jätteen sekaan jouduttuaan ja vahingoituttuaan uudestaan henkiin ”zombiakkuna” ja syttyä räjähtäen palamaan. YouTubesta tuttu Hydraulic Press Channel puristi ja räjäytti eilen litiumioniakkuja turvallisissa olosuhteissa Orimattilassa sijaitsevalla sorakuopalla ja demonstroi väärin lajitellun litiumioniakun räjähdysalttiutta. Katso videolta, miten litiumioniakut räjähtävät.

– Kuten täällä sorakuopalla näimme, väärin lajiteltu akku tai paristo voi aiheuttaa merkittävän vaaratilanteen pakkausjätteen seassa. Pakkausjätteen keräyksessä ja kuljetuksissa käytetään pakkaavia jäteautoja ja puristimia, jotka vastaavat Hydraulic Pressin soramontulla simuloimia tilanteita, joissa akku vääntyy tai muuten vaurioituu, toimitusjohtaja **Mika Surakka** Sumi Oy:stä kertoo.

Litiumioniakkuja löytyy meidän kaikkien kodeista: puhelimissa, läppäreissä, sähköhammasharjoissa, porakoneissa, sähköpyörissä jne. Käyttöikänsä lopussa näiden oikeanlaiseen lajitteluun tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Väärään jäteastiaan joutuessaan litiumioniakku voi muuttua ”zombiakkuksi” ja syttyä palamaan räjähdysmäisesti esimerkiksi jätteenkeräysautossa puristuksen seurauksena.

Zombiakulla tarkoitetaan käytöstä poistettua litiumioniakkua tai litiumparistoa, joka on esimerkiksi kolhun seurauksena herännyt uudelleen henkiin ja on pullistunut, kuumentunut tai päästää outoa ääntä.

– Jätteet tulisi lajitella oikein: pakkausjätteet kiinteistökeräysastioihin tai ekopisteisiin sekä paristot, akut ja ladattavat sähkölaitteet kauppaan tai muuhun niille järjestettyyn keräyspisteeseen. Tällä varmistamme pakkausjätteiden turvallisen keräyksen ja kierrätyksen, Surakka peräänkuuluttaa.

Räjähdyksiä ja vaaratilanteita kymmeniä vuodessa

Väärin lajitellut litiumioniakut ja litiumparistot aiheuttavat Suomessa vuosittain useita kymmeniä räjähdysmäisiä tulipaloja ja muita vaaratilanteita. Pelastusviranomaiset ovat rekisteröineet ainakin 22 ’zombiakkujen’ eli väärin käsiteltyjen akkujen ja paristojen aiheuttamaa tulipaloa viimeisen 15 kuukauden aikana. Tämä käy ilmi Zombiakku-kampanjaa varten tehdystä [selvityksestä](#). Lisäksi viranomaisrekisteristä puuttuu lukematon määrä läheltä piti -tilanteita, joissa ei ole tarvittu pelastuslaitosta. [Linkki selvitykseen.](#)

Litiumioniakuista johtuneita vaaratilanteita on pakkausjätteiden, erityisesti muovipakkausten sekä kartonki- ja pahvipakkausten, käsittelyssä viikoittain.

– Väärin lajiteltuja litiumioniakkuja löytyy valittavan usein erilliskerättyjen kotitalousmuovipakkausten joukosta, joita kierrätämme Riihimäen muovijalostamolla. Riski niiden aiheuttamiin tulipaloihin ja vaaratilanteisiin on todellinen, vaikka jalostamon prosessit on suunniteltu paloturvallisuus huomioiden ja alueella on automaattiset sammutusjärjestelmät sekä oma tehdaspalokunta. Litiumioniakku voi vioittua ja syttyä palamaan missä tahansa kohtaa toimitusketjua ja käsittely- tai prosessivaihetta. Litiumioniakun sammuttaminen on hyvin haastavaa ja vaikka palo saadaan sammutettua, se voi helposti syttyä uudelleen, kertoo Health, Safety & Security Manager **Janne Pekkala** Fortum Recycling & Wastesta.

Tiedotteen lopussa on linkkejä viimeaikaisiin uutisiin akkujen aiheuttamista tulipaloista.

Esimerkkinä palaute jätekuljettajalta kotikiinteistön jätehuollon yhteydessä kesäkuulta: "Tänään kävi taas läheltä piti -tilanne akkujen kanssa. Jäteastiaan oli laitettu akku, joka astian tyhjennyksen yhteydessä räjähti ja syttyi tuleen. Palo saatiin onneksi nopeasti sammutettua, mutta pahimmassa tapauksessa sekä auto että kiinteistö, josta astia tyhjennettiin, olisivat voineet palaa."

– Väärin lajitellut akut eivät aseta vaaraan siis vain jätehuollon parissa työskenteleviä. Meistä jokaisella on vastuu kierrätyksen turvallisuudesta. Jos annettuja ohjeita ei noudata, voi joutua vastuuseen aiheutuneista vahingoista, Paristokierrätyksen toimitusjohtaja **Liisa-Marie Stenbäck** muistuttaa.

“Näin lajittelet litiumioniakut oikein”

Voit palauttaa käytetyt pienakut ja paristot helposti maksutta kaikkiin niitä myyviin kaappoihin. Jos keräysastia ei ole näkyvillä, kysythän kaupan henkilökunnalta apua.

Jos et saa akkua irti laitteesta, voit palauttaa laitteen akkuineen sähkö- ja elektroniikkaromun (SER) keräykseen, lisätietoja löydät täältä: www.serkierratys.fi. Akku irrotetaan laitteesta SER:in esikäsittelylaitoksella, josta se jatkaa matkaansa akkujen ja paristojen käsittelyyn. Jos muistia sisältävien laitteiden tietoturva huolettaa, niin turvallisen kierrätyksen voi varmistaa palauttamalla laitteet lukittuihin tai sinetöityihin data-SER laatikoihin tai käyttämällä tietoturvallista SEIFFI-palvelua.

Isommat akut, kuten sähköpyörien akut ja käynnistysakut sekä kaiken kokoiset sähkö- ja elektroniikkalaitteet voit palauttaa alueellisiin keräyspisteisiin. Katso lähin: www.kierratys.info.

Lisätietoja:

Liisa-Marie Stenbäck, toimitusjohtaja, Recser Oy – Paristokierrätys, p. 010 249 1704

Mika Surakka, toimitusjohtaja, Sumi Oy, p. 0400 197 848

Iina Rastas, Marketing Manager, Fortum Recycling&Waste, p. 040 5938 353

Katso tästä viimeaikaisia uutisia akkujen aiheuttamista tulipaloista:

Akut tai paristot eivät kuulu energijakeen joukkoon – katso video L&T:n Turun kierrätyslaitoksen vaaratilanteesta: <https://lassikko.lt.fi/akut-tai-paristot-eivat-kuulu-energiajakeen-joukkoon-katso-video-turun-kierratyslaitoksen-vaaratilanteesta>

Kasa elektroniikkajätettä syttyi palamaan Eurajoella (Satakunnan kansan juttu) <https://www.satakunnankansa.fi/satakunta/art-2000009848849.html>

”Yksikin väärin lajiteltu kännykän akku voi johtaa katastrofiin” – Stena ottaa vastuun Tahkoluodon tulipalosta mutta peräänkuuluttaa huolellisuutta meiltä jokaiselta (Satakunnan kansan juttu, maksumuurin takana) <https://www.satakunnankansa.fi/satakunta/art-2000009512330.html>

Räjähdyksdemonstraatio on osa Zombiakku-viestintäkampanjaa, jossa alan asiantuntijaorganisaatiot kampanjoivat yhdessä paristojen ja akkujen turvallisen kierrätyksen puolesta. Alan asiantuntijaorganisaatiot ovat keränneet vaaratilanteiden varalle jokaiselle hyödylliset toimintaohjeet, jotka löytyvät Zombiakku-kampanjan verkkosivuilta: zombiakku.fi

Vuoden 2023 kampanjan päärahoittajat ovat paristojen ja akkujen kierrätystä Suomessa organisoiva yleishyödyllinen tuottajayhteisö Recser Oy, yleishyödyllinen pakkaustuottajayhteisö Sumi Oy ja muovipakkausten kierrättäjä Fortum Waste Solutions Oy. Muut rahoittajat ovat yleishyödyllinen pakkaustuottajayhteisö Suomen Pakkaustuottajat Oy, SER-kierrätys (sähkö- ja elektroniikkalaitetuottajayhteisöt), julkista jätehuoltoa ja kuntien kierrätyslaitoksia edustava Suomen Kiertovoima KIVO ry, suomalaisia kierrätysalan yrityksiä edustava Kierrätysteollisuus ry sekä Suomen Romukauppiaiden Liitto ry.

Kampanjaa ovat olleet toteuttamassa myös sähkötekniikan ja energiatehokkuuden edistämiskeskus STEK ry, Kaupan liitto, Päivittäistavarakauppa ry PTY ja Finanssiala ry. Asiantuntijatahoina mukana ovat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), Suomen pelastusalan keskusjärjestö ry (SPEK) ja Kuluttajaliitto.